

Aalborg Historiske Museum – set i et tredjeklasses perspektiv

Af Bodil Christensen, lektor i dansk, Læreruddannelsen i Aalborg, UCN

Man lærer noget, når man gør noget. Man lærer noget, når der er mening i det, man laver. Man lærer noget, når der er brug for det projekt, man har gang i. Det er den grundlæggende og simple læringsteori bag det landsdækkende projekt Learning Museum. I dette projekt forsøger museer landet over at inddrage elever i museernes formidling på en måde, så læringen og museumsbesøgene bliver andet og mere end rundvisninger og kig på sten- og flinteøkser i glasmontrerne.

Lærerstuderende på Læreruddannelsen i Aalborg har altid samarbejdet med de respektive museer i lokalområdet. Aalborg Historiske Museum har været samarbejdspartneren i dette projekt, der har haft to fokuspunkter: At skabe en digital eller analog fiktions- og faktabaseret tilgang til de nuværende udstillinger på Aalborg Historiske Museum; At give studerende på læreruddannelsen et blik for, hvilke begreber man kan kapere i 3. klasse, og en viden om, hvor komplekst et sprog der kan bruges til formidling af såvel fakta som fiktion. Forløbet har været helt eksemplarisk i forhold til Aristoteles' læringstilgang: Først et vidensgrundlag ved hjælp af museumsinspektør Inger Kirstine Bladts foredrag om museums-

pædagogik og en fokuseret faglig rundtur i museets udstillinger. Dernæst en håndværksmæssig introduktion til hjemmesidefremstilling, kombinationen af bog og billede, viden om børns sproglige udvikling og dernæst et projekt, der havde til opgave at give de studerende lejlighed til at bruge deres viden og håndværk i praksis.

Forløbet har i høj grad været styret af de studerendes egne præferencer. Man kunne vælge at formidle museets udstilling med C. W. Obels tobaksfabrik, udstillingen om renæssancen, eller man kunne vælge den aktuelle udstilling om Aalborg og modstandsbevægelsen. Opgaven var nu at lave et undervisningsmateriale med såvel en fakta- som en fiktionstekst. Sprog og syntaks skulle tilpasses 3. klasse, billedudvalget ligeså, og man kunne vælge det medie, man nu fandt bedst. Det resulterede i fem hjemmesider og tre „bøger“, der på fremragende vis rammer målgruppen. Inddelt i udstillingsoverskrifter blev resultatet som følger, og linkene til hjemmesiderne kan man finde til slut i litteraturoversigten:

C.W. Obels tobaksfabrik og børnearbejde

Lyden fra tobaksfabrikken giver stemning til hjemmesidens informationsmateriale om børnearbejdet på C.W. Obels tobaksfabrik. Røgen pulserer fra den høje skor-

sten, og den tobaksbrune farvetone understreger tematikken. Anne, Kirstine, Laura og Pernilles hjemmeside fortæller med lyd, billeder, fakta og fiktion om tilværelsen som børnearbejder på tobaksfabrikken i Aalborg. Man møder drengen Lui, der introducerer til sidens oplysninger. Man kan få at vide, at tobaksfabrikken blev stiftet i 1787, at den blev kåret til landets største arbejdsplads i 1870 – og at den for længst er nedlagt. Små faktabokse fortæller om snus, skrå og pibetobak, tre varer, der nu sjældent ses i indkøbskurven i Fakta. Årstal og flere facts får man på opslagene om „børnearbejde“ og „hverdagen“, og når man går ind på „historie“, får man den rørende billedbog om Søren.

„Søren, han var kun 9 år, men på den tid var trange kår“. Sådan rimes der gennem Søren's liv, indtil man får den moralske, skolevenlige slutning:

*„Søren elskede at gå
i skolen hvor han skulle stå
klar til at lære grammatik
inden han atter mødte på fabrik“*

Endelig er der et klassisk „skydespil“ (mest for sjov), hvor Søren og de sure mænd giver eleven lejlighed til at lege „skyd cigaren“. Som i de andre hjemmesider er der også her en lærervejledning, der relaterer til Fælles Mål.

En anden af hjemmesiderne fortæller den festlige historie om Tove og Bak, der arbejder fra morgen til aften på tobaksfabrikken. Her er der krydsord og quiz, der hjælper 3. klasses eleverne på vej til læring og viden om tilværelsen som børnearbejdere på tobaksfabrikken. En anden tobaksbrun (morfarbrun) hjemmeside har et brev fra Thomas til Klaus: „Kære

Klaus. Nu har jeg arbejdet på C.W. Obels tobaksfabrik i et år. Mor er glad for at jeg arbejder på fabrikken. Mor er rigtig glad for at jeg arbejder på fabrikken.“ Sådan er der arbejdet med gentagelser i de meget læsevenlige tekster, hvor der også formidles viden om tobaksfabrikken set fra børnehøjde.

Renæssancen – de nye tider, den nye viden

Her kan man finde en hjemmeside om renæssancen. Faktaviden om en hel epoke i dansk og europæisk historie kan være vanskelig at formidle til 3. klasse, men med hjælp af illustrationer, kunst fra tiden, faktabokse og billedbogen „Lille Karl blev væk“ bliver tidens væsentligste hovedpunkter fortalt i et børnevenligt og læsevenligt sprog. Det er også her, man kan møde heksen Luca, der flyver hen over den håbefulde grønne renæssancehjemmeside. Den fiktive fortælling læses op, hvis man trykker på et link, og læreren får også her gode råd til forløbet. Der er masser af sjove detaljer, der holder motivationen hos eleverne på højt niveau.

Middelalderen

„Kender du til middelalderen? Har du hørt om middelalderen? Jeg ved en masse spændende om middelalderen. Jeg ved faktisk MEGA meget. SÅ meget at jeg er glad for at leve i dag. Jeg kan få mad, når jeg er sulten. Jeg har en varm dyne. Jeg har et fjernsyn.“ Sådan står der på bagsideteksten til bogen om middelalderen. Den bog skal man læse. Så ved man, at man skal være glad for ikke at få serveret grød hver dag.

Modstandsbevægelsen under 2. Verdenskrig

Aalborg Historiske Museum har en udstilling om 2. Verdenskrig, hvor man ser hverdagens rationeringsmærker og det kreative genbrug, som man også fik et billede af i tv-serien Matador. 2. Verdenskrig er et særdeles stort historisk felt, og den (analoge) bog, de studerende har lavet, har fokus på modstandsbevægelsen. Her kan man læse historien om Jens, der er 10 år, og som bor ude på landet. Hans far er med i modstandsbevægelsen, og det er en svær hemmelighed at bære.

Sådan var der mange løsninger på det klassiske lærerproblem: Hvordan får eleverne mest mulig viden på den tid, der er til rådighed? Svaret fra de lærerstuderende er givet her. Det rummer en stor del fakta, en stor del fiktion, mange billeder og sjove opgaver i passende mængde. Man kan se projekterne her som „eksemplariske“ projekter, der kan – på et vist niveau – kopieres af eleverne. De lærerstuderende har lært meget om renæssancen, børnearbejde og modstandsbevægelsen gennem deres formidlingsprojekt. På samme vis kan man give eleverne til opgave at formidle for klassekammeraterne, hvor de producerer hjemmesider, Prezi-præsentationer eller klassiske lærebøger. Det væsentlige er, at man husker, at man skal vide noget for at kunne formidle et stof på kreativ vis. Man kan ikke skrive en bog til 3. klasse uden at have viden om sprog til målgruppen. Man kan ikke vælge billeder til illustrationerne uden at vide noget om billedernes formsprog. Man kan ikke vælge fakta i den store vidensmængde uden at kende til elevernes begrebsverden.

Med den nye skolereform vil der – forhåbentlig – blive tid og rum til, at eleverne kan „komme ud i verden“ i højere grad. De lokale og nationale museer er fantastiske til at gøre den teoretiske viden konkret. Det er altid bedre at se renæssancestuen på Aalborg Historiske Museum med dens gotiske bogstaver og mørke udskaarne møbler, før man læser mere om tiden, og skal man have forståelse for børnearbejdet sidst i 1800-tallet, så kan man prøve at „strippe“ tobaksblade ved et arbejdsbord.

Hjemmesider til inspiration:

[annejhorth7.wix.com/
cwobelsfabrikboernearbejde](http://annejhorth7.wix.com/cwobelsfabrikboernearbejde)

marielauritzen2.wix.com/tredje-klasse#

[heidihampenberghoeje.wix.com/
tobaksfabrikken](http://heidihampenberghoeje.wix.com/tobaksfabrikken)

joachimarcherjensen.wix.com/sandie

[kristineholmthomsen1.wix.com/
cigarkassen](http://kristineholmthomsen1.wix.com/cigarkassen)

Litteratur:

Lene Tangaard:
Formyelsens kunst i skolen,
Akademisk forlag 2010

Lene Tanggaard og Svend Brinkmann:
Kreativitetsfremmende læringsmiljøer i skolen,
Dafolo 2009